

Zieke koi gevaar voor wilde karpers

**Ontstoken, slijmerige kieuwen, ingeval-
len ogen en huidwondjes. Het zijn enkele
van de ziekteverschijnselen van het koi
herpesvirus (KHV). Sierkoi en gewone
karpers kunnen er binnen een week aan
sterven. "Er zijn veel ziektegevallen in
achtertuintijvers, bij sierkoi. In wilde
karper hebben we het nog niet aange-
toond, maar dat is een kwestie van tijd",
zegt Olga Haenen van het Vis- en schelp-
dierziektenlaboratorium van het Centraal
Veterinair Instituut.**

Een koi die lijdt onder het koi herpesvirus, met de kenmerkende ingevallen ogen en kieuwaantasting.

Europa onderkent het gevaar van het koi herpesvirus, nu ook consumptiekarper wordt aangetast. Sinds augustus vorig jaar geldt een aangifteplicht. De ziekte treft alleen de *Cyprinus carpio*, oftewel karper en koi; mensen krijgen er niks van als ze in contact komen met het virus of een besmette karper eten. De ziekte is nu ruim tien jaar bekend op wereldschaal. Vanuit de Verenigde Staten, Israël en Engeland heeft het virus zich via de handel in sierkoi verspreid over de wereld.

Betere test

In 2001 vond het CVI de ziekte voor het eerst bij een Nederlandse koi. Omdat de bestaande test te ongevoelig bleek, ontwikkelde CVI-onderzoeker Marc Engelsma twee jaar geleden een nieuwe, gevoeliger test. Hiervoor wordt genetisch materiaal uit de kieuw of nier van de vis geïsoleerd, waarna met een kwantitatieve Taqman PCR wordt gekeken of er DNA van het virus aanwezig is. "We scoren ook steeds goed in de controlerende ringtesten van de wereldadviesorganisatie voor diergezondheid OIE." Ook de nationale referentielabs van onder meer Denemarken en Zweden gebruiken de test uit Lelystad. Het CVI krijgt als nationaal referentielab jaarlijks tientallen vissen of stukken vis opgestuurd

die worden verdacht van besmetting, en koi's van ingevoerde partijen ter controle. "Als het water kouder is dan achttien graden houdt de ziekte zich koest", vertelt Haenen, "dus vanaf maart, april krijgen we weer zieke dieren uit achtertuintijvers."

"In 2008 kwamen er 190 porties binnen van een of meer koi, waarvan er 52 positief werden getest. Dat is zeker geen volledig beeld van de KHV-ziektestatus in Nederland", zegt Haenen, "omdat er op vrijwillige basis Nederlandse koi wordt aangeboden en het laten testen geld kost."

Verspreiding

De onderzoekers zijn beiden actief in het EPIZONE-netwerk, voor preventie en bestrijding van aangifteplichtige dierziekten, gecoördineerd door het CVI. Engelsma richt zich vooral op moleculaire diagnostiek van KHV, Haenen inventariseert de wereldwijde verspreiding van het virus. In de jaren 2004 tot 2006 werden op wereldschaal de meeste uitbraken gemeld in Nederland, Duitsland en Japan. In 2007 kwam het virus in ieder geval voor in West-Europa, Israël, Zuidoost Azië, Japan, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Uit derde wereldlanden komen geen berichten over KHV-ziekte. Het kan er wel een grote impact

hebben, omdat karpers daar soms een belangrijke eiwitbron zijn.

Het virus komt niet alleen voor in de siervishandel, maar ook in kweekkarper voor consumptie. "In Polen staat karper op het kerstmenu en er zijn 250 karperbedrijven. Een uitbraak heeft daar grote effecten", vertelt Haenen. In Engeland en Polen is de ziekte ook al in wilde karper uitgebroken, met grote sterfte tot gevolg. "Het is een kwestie van tijd tot het virus in Nederlandse wateren wordt aangetroffen", denkt Haenen. "Het gevaar is groot dat mensen een zieke koi in een sloot loslaten, omdat ze denken dat die zo kans op overleving hebben. Dit is absoluut onverstandig. Sowieso is het uitzetten van vis in het wild bij de wet verboden, en het is levensgevaarlijk voor de wilde karperbestanden."

Een vaccin is er al wel, maar omdat het een levend vaccin is, is het niet toegelaten in de EU.

Cluster	WOT Besmettelijke dierziekten
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl www.epizone-eu.net
Contact:	Olga.Haenen@wur.nl 0320 - 23 83 52